



ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
இலங்கை மத்திய வங்கி
CENTRAL BANK OF SRI LANKA

සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව

30, ජනාධිපති මාවත, කොළඹ 01, ශ්‍රී ලංකාව
දුරකථන අංක: 2477424, 2477423, 2477311
ෆැක්ස්: 2346257, 2477739
ඊ-මේල්: dcommunications@cbsl.lk, communications@cbsl.lk
වෙබ් අඩවිය: www.cbsl.gov.lk

පුවත්පත් නිවේදනය

නිකුත් කළේ බැංකු අධිකෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
දිනය 2012 ජූනි 21

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු පද්ධතිය පිළිබඳව ස්ථානවර්ධි සහ පුවර්ස් හි තක්සේරුව සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිචාරය

ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු පද්ධතිය සම්බන්ධයෙන් ස්ථානවර්ධි සහ පුවර්ස් විසින් ජූනි 19 වන දින නිකුත් කළ ප්‍රකාශය ඉතා දැඩි අවධානයට ලක් කරන අතර, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, එම ප්‍රකාශය සාවද්‍ය කරුණු ඇතුළත් අනාර්ථකච විග්‍රහ කරන ලද සහ දැඩි ලෙස පරස්පර විරෝධී ප්‍රකාශයක් බව අවධාරණය කරනු ලබයි.

1. බැංකු පද්ධතියේ ශක්තිමත් බව

අදාළ ප්‍රකාශයේ දක්වන මූලික අදහසට බෙහෙවින් වෙනස් අයුරකින් ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු පද්ධතිය ශක්තිමත් ලෙස පවතින අතර, පසුගිය වසර කිහිපය තුළ බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩි දියුණු වී ඇත. පහත වගුවෙහි දක්වා ඇති පරිදි, මූල්‍ය පද්ධතියේ වත්කම්වලින් සියයට 55 කට ආසන්න වන බැංකු අංශයේ ශක්තිමත්භාවය පිළිබිඹු කරන ප්‍රධාන දර්ශකයන් විශිෂ්ට මට්ටම්වල පවත්වා ගෙන ගොස් තිබේ.

වගුව : මූල්‍ය ශක්තිමත්භාවය පිළිබිඹු කරන ප්‍රධාන දර්ශක						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012 මාර්තු
වාර්ෂික වර්ධනය (සියයට)						
වත්කම්	16.9	7.7	11.7	17.8	19.3	24.4
තැන්පතු	16.5	7.9	18.8	15.9	18.7	21.6
ණය සහ අත්තිකාරම්	18.9	6.6	-2.3	23.7	31.3	35.5
අනුපාතය (සියයට)						
මූලික ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය	12.6	12.5	14.1	14.3	13.5	13.3
මුළු ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය	14.1	14.5	16.1	16.2	15.2	14.9
දළ අක්‍රීය ණය අනුපාතය	5.2	6.3	8.5	5.4	3.8	3.9
ශුද්ධ අක්‍රීය ණය අනුපාතය	2.4	3.4	5.0	3.0	2.1	2.2
වෙන් කිරීම් ආවරණය	64.5	60.9	53.0	58.1	57.3	54.3
ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීලතා වත්කම් අනුපාතය	30.4	31.3	39.2	36.6	32.4	31.6
පොලී ආන්තිකය	4.4	4.4	4.6	4.6	4.2	4.1
වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (බදුවලට පසු)	1.1	1.1	1.0	1.8	1.7	1.8
ස්කන්ධ කොටස් මත ප්‍රතිලාභ (බදුවලට පසු)	14.0	13.4	11.8	22.2	19.8	21.1

වසර 2007 දී සියයට 5.2 ක් වූ බැංකු පද්ධතියේ දළ අක්‍රීය අත්තිකාරම් අනුපාතය 2011 දී සියයට 3.8 දක්වා වඩා යහපත් බවට පත්වී ඇති බව මූල්‍ය ශක්තිමත්භාවයේ ප්‍රධාන දර්ශකයන් තුළින් පෙන්නුම් කෙරේ. මෙම කාලසීමාව තුළදී සියයට 69 ක් වූ සමස්ත ණය වර්ධනයට සාපේක්ෂව අක්‍රීය අත්තිකාරම් වැඩි වී ඇත්තේ සියයට 25 ක් වූ අඩු ප්‍රමාණයකිනි. මෙය බැංකුවල “දුර්වල ගෙවීම් සංස්කෘතියක්” පවතින බවට අදාළ ප්‍රකාශයේ දක්වන අදහස ඉහත දත්තවලට පටහැනි වූවකි.

බාසල් ප්‍රාග්ධන ප්‍රමිතීන් සහ බැංකු සඳහා ඉහළ නංවන ලද අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා හඳුන්වාදීමත් සමග 2007 වසරේ සිට බැංකු අංශයේ ප්‍රාග්ධන පදනම ආසන්න වශයෙන් දෙගුණයකින් ඉහළ ගොස් තිබේ. අඛණ්ඩව ඉහළ ගොස් ඇති බැංකු අංශයේ ලාභදායීත්වය මගින් ප්‍රාග්ධන මට්ටම තවදුරටත් සවිබල ගැන්වී ඇත. මෙකී තත්ත්වයන්, වත්කම්වල කැපී පෙනෙන වර්ධනය මධ්‍යයේ වුවද, ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතයන්ගේ වර්ධනය සඳහා දායකවී තිබේ. පිළිවෙලින් සියයට 5 ක් සහ සියයට 10 ක් වූ මහ බැංකුව විසින් පනවන ලද මූලික ප්‍රාග්ධන අනුපාතය සහ මුළු ප්‍රාග්ධන අනුපාතය ඒ සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට වඩා දැඩි ඒවා බව අවධානයට ලක් කිරීම මෙහිදී වැදගත් වේ.

බැංකු පද්ධතියේ ද්‍රවශීලතාව මනා ලෙස කළමනාකරණය කරනු ලැබ ඇත්තේ ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීල වත්කම් අනුපාතය සියයට 20 සීමාවට වඩා බෙහෙවින් ඉහළ මට්ටමක පවත්වා ගනිමිනි. තැන්පතුවල වර්ධනය සහ කුඩා ප්‍රමාණයේ තැන්පතුවල සැලකිය යුතු දායකත්වය තුළින් ද්‍රවශීලතා අවදානම අඩු වී ඇත.

උපරිම ණය ප්‍රමාණයන්, සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ට ණයදීම් යනාදිය පිළිබඳ විධානයන් මගින් ණය පහසුකම් සංකේන්ද්‍රණය වීමද මහ බැංකුව මගින් නියාමනය කරන අතර, විවිධ අංශවලට ණය ලබාදීමේ සීමාවන් ඇති කර ගන්නා ලෙසට ද බැංකුවලට උපදෙස් දෙනු ලැබ ඇත. ජාතික ප්‍රමුඛතාවන් සහ/හෝ ජාතික යහපත මෙන්ම ඇති විය හැකි අවදානම් දරා ගැනීමට බැංකුවලට ඇති හැකියාව ද සලකා බලා ඇතැම් ආයතනයන් වෙත ණය ලබා දීමට මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව අවස්ථාව ලැබේ. සමස්ත ණය කළඹෙන් අවම වශයෙන් සියයට 10 ක ප්‍රමාණයක් අනිවාර්යයෙන්ම කෘෂිකාර්මික අංශය වෙත ලබා දීමේ අවශ්‍යතාවක් ඇති කරන ලද්දේ රටේ ආහාර ස්වයංපෝෂිතභාවය වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණ පෙරදැරිවය.

2. බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා බලපාන නියාමන රාමුව

ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයන් මධ්‍යයේ වුවද ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු ක්ෂේත්‍රය ශක්තිමත්ව පැවති අතර, දැනට ක්‍රියාත්මක වන නියාමන විධිවිධාන ද ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වේ. බැංකු පනතේ දක්වා ඇති අවශ්‍යතාවයන්ට මෙන්ම ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මතාව, ද්‍රවශීලතාව, සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ට ණය දීම, කොටස් ප්‍රාග්ධන හිමිකම, ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ගීකරණය, ආදායම් හඳුනාගැනීම සහ වෙන් කිරීම, විදේශ විනිමය ව්‍යාපාරයට අදාළ අවදානම් කළමනාකරණය, ඒකාබද්ධ අවදානම් කළමනාකරණය, අක්වෙරළ බැංකු ගනුදෙනු සහ බැංකු අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේත්, ප්‍රධාන කළමනාකරුවන්ගේත් යෝග්‍යතාව තක්සේරු කිරීම යනාදී මූලික අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධව නිකුත් කර ඇති විධානයන්ට ද අනුකූලව කටයුතු කිරීමට බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට නියම කර ඇත. මෙම විධිවිධාන සම්බන්ධයෙන් බැංකුවල අනුකූලතාව අඛණ්ඩ පදනමකින් තරයේ නිරීක්ෂණය කෙරෙන අතර, නිවැරදි කිරීමේ කටයුතු ද සිදු කරනු ලැබේ.

යහපාලනය සහ විනිවිදභාවය පිළිබඳ සියලු අංශ ආවරණය කරමින් ආයතනික යහපාලනය පිළිබඳ අනිවාර්යයෙන් අනුගත විය යුතු විධානයක් මේ වන විටත් නිකුත් කරනු ලැබ ඇත.

බාසල්හි අන්තර්ජාතික පියවීම් සඳහා වන බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද කාර්යක්ෂම බැංකු අධීක්ෂණයන් සඳහා වන මූලික මූලධර්ම වලට මෙම විවක්ෂණ නියාමන රෙගුලාසි අනුකූල වේ. එමෙන්ම මෙම මූලික මූලධර්ම මගින් නිරූපනය වන වගන්තීන් සහ ක්‍රියාකාරකම් කලාපයේ ඇති අනෙකුත් රටවල් මෙන්ම ගෝලීය වශයෙන් ද සලකා බැලුවහොත් වඩාත් දැඩි වේ. මීට අමතරව ආයතන යහපාලනය සඳහා වන විධිවිධානයන්ට සහ ගිණුම්කරණ වාර්තාකරණයට සම්බන්ධ අභ්‍යන්තර පාලනයන්ට බැංකු අනුකූල වී ඇති බවට සහතිකයක් බාහිර විගණකගෙන් ලබාගෙන එය විගණක මූල්‍ය වාර්තා සමග ප්‍රසිද්ධ කිරීම බැංකු විසින් සපුරාලිය යුතු තවත් අනිවාර්යය අවශ්‍යතාවයකි. බැංකුවේ ඇති අභ්‍යන්තර පාලනයන්, විනිවිදභාවය සහ යහපාලනය පිළිබඳ ස්වාධීන තක්සේරුවක් පොදු මහජනතාවට මෙමගින් ලබා දෙයි.

තවද, සියලුම බැංකු ගනුදෙනු සඳහා මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීමේ ක්‍රියාකාරකම් සහ ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීමේ අවශ්‍යතාවයන් පිළිපැදීම අවශ්‍ය වේ. ගෙවීම් සහ පියවීම් පනතට අනුකූලව වඩා දියුණු ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියක් ශ්‍රී ලංකාව සතුව පවතී.

ඒ අනුව, “අවදානම් කළමනාකරණ පරිවසරක් ක්‍රමයෙන් ගොඩ නැගේ”, “ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු සම්බන්ධ රෙගුලාසි ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට වඩා තරමක් දුර්වලය” සහ විශේෂයෙන් “ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට වඩා පාලනය සහ විනිවිදභාවය දුර්වලය” යන ස්ටැන්ඩර්ඩ් සහ පුවර්ස් හි නිරීක්ෂණයන් පදනම් විරහිතය.

වැදගත්ම කාරණය නම්, ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු සඳහා වන ප්‍රධාන රෙගුලාසි පිළිබඳව ස්ටෑන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුවර්ස් ආයතනය සැහීමකට පත්වීම සහ ඉහත ඔවුන්ගේ ප්‍රකාශය එයට පරස්පර වීමයි.

3. බැංකු අධීක්ෂණය

තනි තනිව ගත් කල සහ සමස්ත පද්ධතියම වශයෙන් බැංකුවල ඇති වන ප්‍රවනතාවයන් තක්සේරු කිරීම සඳහා නිරන්තරව නිරීක්ෂණය කිරීමේ අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුව ඇත. ඇතිවිය හැකි අවදානමක් කලින් හඳුනා ගැනීමට මෙම ක්‍රියාවලිය නිසා ඉඩ ලැබේ. අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය තුළින් හඳුනාගත් කරුණු මත විශේෂ පරීක්ෂණයන් ද සිදු කරනු ලැබේ. මේ ආකාරයෙන් පැන නගින අවදානම් කලින් හඳුනා ගැනීම සඳහා අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලිය මනා ලෙස ශක්තිමත් කොට ඇත.

මෙයට අමතරව, අවම වශයෙන් දෙවසරකට වරක් පවත්වනු ලබන එතැන් පරීක්ෂණයන් මගින් බැංකුවල කටයුතු තක්සේරු කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවද, පරීක්ෂණයන්ගෙන් අනාවරණය වූ කාරණාවල අවදානම සහ වැදගත්භාවය මත පසු පරීක්ෂණයන් ද මහ බැංකුව විසින් නිරතුරුව සිදු කෙරේ. එතැන් පරීක්ෂණ සිදු කිරීමේ වාර ගණන අනාගතයේ දී වැඩි කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග දැනටමත් ගෙන ඇත.

එබැවින් බැංකුවල පැන නැගිය හැකි අවදානම් හඳුනා ගැනීම සඳහා, එතැන් පරීක්ෂණයන්ගේ වාර ගණන ප්‍රමාණවත් නොවිය හැකි බවට සිදු කර ඇති ස්ටෑන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුවර්ස් ප්‍රකාශනය සාධාරණීකරණය කළ නොහැක.

4. අනිවාර්ය තැන්පතු රක්ෂණය

රටේ මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණින් අනිවාර්ය තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයක් 2010 වසරේදී හඳුන්වා දුනි. මූල්‍ය පද්ධතිය කෙරෙහි තැන්පත්කරුවන්ගේ සහ ආයෝජකයන්ගේ අඛණ්ඩ විශ්වාසය තහවුරු කිරීමට මෙය සහාය වී ඇත. 2011 වසර අවසානය වන විට තැන්පතු රක්ෂණ අරමුදල රුපියල් බිලියන 4.7 ක් විය. තවද, බැංකුවල අවසාන ණය දෙන්නා වශයෙන් මහ බැංකුවට ප්‍රවේශවීමට ලබා දෙන පහසුකම ඉහත පරිදි සකස් කළ මූල්‍ය ආරක්ෂණ ජාලයට පරිපූරකයක් වේ.

ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදයක් පැවතිය ද ශ්‍රී ලංකාව තුළ බැංකු කඩා වැටීමක් සිදු නොවීය. 2008 දෙසැම්බර් මාසයේදී බලපත්‍රලාභී බැංකුවකට යම් ගැටලු සහගත තත්ත්වයකට මුහුණ පෑමට සිදු වුවත්, එය සිදු වූයේ අදාළ ව්‍යාපාර සමූහය තුළ තිබූ ණය පත් සමාගමක ඇතිවූ අර්බුදයක් හේතුවෙන් මිස මූල්‍ය සමාගමක් කඩා වැටීමක් හේතුවෙන් නොවේ. උසස් මූල්‍ය පද්ධතියක් සහිත අනෙකුත් රටවල් මහජන මුදල් වැය කරමින් මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථාවරත්වය ආරක්ෂා කිරීමට වෙර දරද්දී, ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදය පැන නැගීමටත් බොහෝ කලකට පෙර, එනම් 2007 වසර අගදී මහ බැංකුව විසින් සකස් කොට තිබූ නිරාකරණ රාමුව, සමස්ත මූල්‍ය පද්ධති ස්ථාවරත්වයේ නැංගුරුම ලෙස ක්‍රියා කළේය.

5. බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් නියාමනය සහ අධීක්ෂණය

බැංකුවලට අමතරව, සියලුම බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් ද මහ බැංකුව විසින් දැඩි ලෙස අධීක්ෂණය සහ නියාමනය කරනු ලැබෙයි. එම සමාගම් ද දෙවසරකට වරක් සිදු කරනු ලබන එතැන් පරීක්ෂණයකට යටත් වන අතර, ජාලගත දත්ත වාර්තා කරන පද්ධතිය හරහා සතිපතා, මාසපතා සහ කාර්තුවය වශයෙන් වාර්තා ලබා ගනු ලැබේ. නීතිපතා සිදු කරනු ලබන අධීක්ෂණ ක්‍රියාදාමයන්ට අමතරව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හඳුනාගත් ගැටලු පිළිබඳව විශේෂිත පරීක්ෂණ ද සිදු කෙරේ.

ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මතාවය, ද්‍රවශීලතාවය, සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් සමග සිදු කරන ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු, ණය සහ අත්තිකාරම් වර්ගීකරණය, ආදායම් හඳුනාගැනීම සහ වෙන් කිරීම, අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ සහ ප්‍රධාන කළමනාකරුවන්ගේ යෝග්‍යතාවය තක්සේරු කිරීම සහ සාංගමික පාලන විධාන ඇතුළත් මනා විවක්ෂණ රෙගුලාසිවලට සියලුම බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම් සහ විශේෂිත මූල්‍ය කල්බදුකරණ සමාගම් යටත් වේ. එයට අමතරව මෑතකදී බලාත්මක කරන ලද 2011 අංක 42 දරන මූල්‍ය ව්‍යාපාර පනත මගින් බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් සහ නීති විරෝධී මූල්‍ය ව්‍යාපාර මැඩලීම සම්බන්ධයෙන් වන අධීක්ෂණ සහ නියාමන බලතල ඉහළ නංවා ඇත. මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ විනිවිදභාවය සහ සාංගමික පාලනය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් සියලුම බලපත්‍රලාභී මූල්‍ය සමාගම්වලට කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලියාපදිංචි වන ලෙසට ද නියම කොට ඇත.

අවසාන වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු පද්ධතිය ඉතා ශක්තිමත් බවටත් ස්ථූන්ඩර්ඩ් සහ පුවර්ස් වාර්තාවේ සඳහන් පරිදි අධික අවදානමකට ලක්වී නොමැති බවටත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ජනතාවට සහතික වේ.